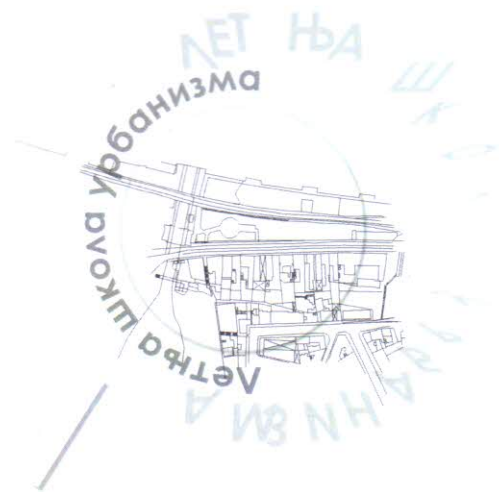

Уредници / Editors:
др Александар Јевтић
мр Борко Драшковић

Удружење урбаниста Србије
Serbian Town Planners Association

РЕВИТАЛИЗАЦИЈА РУРАЛНИХ ПРЕДЕЛА И ПРОСТОРНИ ПЛАНОВИ ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА СА УРЕЂАЈНИМ ОСНОВАМА /
МОДЕРНИ КАТАСТАР КАО ОСНОВНА ПОДЛОГА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА /
УРБАНА ОБНОВА И РЕГЕНЕРАЦИЈА ГРАДСКОГ ЈЕЗГРА И ЗНАЧАЈНИХ ГРАДСКИХ ЦЕЛИНА /
ПЛАНИРАЊЕ И ИЗГРАДЊА ВИШЕСПРАТНИХ ОБЈЕКТА – ПРЕДНОСТИ И МАНЕ /
УРБАНИЗАМ И ИНЖЕЊЕРСКЕ ДЕЛАТНОСТИ У ФУНКЦИЈИ РАЗВОЈА ОБНОВЉИВИХ ИЗВОРА ЕНЕРГИЈЕ

REVITALISATION OF RURAL AREAS AND SPATIAL PLANS OF A LOCAL GOVERNMENT UNITS WITH DEVELOPMENT BASES FOR VILLAGES /
MODERN CADASTRE AS A BASE OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT /
URBAN RENEWAL AND THE REGENERATION OF HISTORIC CORE AND IMPORTANT CITY AMBIENCE /
PLANNING AND BUILDING OF MULTI-STORY BUILDINGS – PROS AND CONS /
URBANISM AND ENGINEERING SECTOR IN THE ROLE OF THE DEVELOPMENT OF RENEWABLE ENERGY SOURCES

Врњачка Бања, 18-20. мај 2023.

Група аутора: I РЕВИТАЛИЗАЦИЈА РУРАЛНИХ ПРЕДЕЛА И ПРОСТОРНИ ПЛАНОВИ ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА СА УРЕЂАЈНИМ ОСНОВАМА / II МОДЕРНИ КАТАСТАР КАО ОСНОВНА ПОДЛОГА ОДРЖИВОГРАЗВОЈА / III УРБАНА ОБНОВА И РЕГЕНЕРАЦИЈА ГРАДСКОГ ЈЕЗГРА И ЗНАЧАЈНИХ ГРАДСКИХ ЦЕЛИНА / IV ПЛАНИРАЊЕ И ИЗГРАДЊА ВИШЕСПРАТНИХ ОБЈЕКТА – ПРЕДНОСТИ И МАНЕ / V УРБАНИЗАМ И ИНЖЕЊЕРСКЕ ДЕЛАТНОСТИ У ФУНКЦИЈИ РАЗВОЈА СИСТЕМА ОБНОВЉИВИХ ИЗВОРА ЕНЕРГИЈЕ

- Издавач:** Удружење урбаниста Србије, Београд
- За издавача:** др Александар Јевтић, председник Удружења урбаниста Србије
- Уредници:** др Александар Јевтић
мр Борко Драшковић
- Рецензенти:** др Злата Вуксановић Мацура, САНУ, Географски институт „Јован Цвијић“
Доц. др Малина Чворо, Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет, Бања Лука
Доц. др Данијела Миловановић Родић, Архитектонски факултет Београд
- Научни одбор:** Проф. др Александра Ђукић, председник, Архитектонски факултет Београд, УУС
др Александар Јевтић, председник Удружења урбаниста Србије
Др Игор Марић, Матична секција архитектата ИКС, СИТС
Др Божидар Манић, Институт за архитектуру и урбанизам Србије
Доц. др Ратка Чолић, Архитектонски факултет Београд
мр Ђорђе Милић, Министарство грађевинарства, саоб.и инфраструктуре
Мр Борко Драшковић, директор Републичког геодетског завода
Др Злата Вуксановић Мацура, Географ.институт“Јован Цвијић“ САНУ
Доц.др Малина Чворо, Архитектонсо.грађ.геод.факултет, Бањалука
Мр Миодраг Ференчак, Удружење урбаниста Србије
Проф. др Драган Коматина Архитектонски факултет Подгорица
Проф. др Нусрет Мујагић, Универзитети у Сарајеву и Тузли
Др Жаклина Ангеловска, Комора архитектата и инж. С.Македоније
Доц. др Милена Динић Бранковић, Грађ.архитект. факултет, Ниш
Проф.др Марија Маруна, Архитектонски факултет Београд
Доц. др Данијела Миловановић Родић, Архитектонски фак. Београд
Проф. др Дарко Реба, Департмана за арх. и урбанизам ФТН, Н. Сад
Мр Душан Минић, Удружење урбаниста Србије
Др Бранислав Антонић, УУС, Архитектонски факултет Београд
Др Марија Лалошевић, Убанистички завод Београда
Др сц. Денис Амбруш, Свеучилиште у Ријеци, Грађевински факултет
Др Дејан С.Ђорђевић, Министарство грађ.саобраћаја и инфраструктуре
Др Верољуб Трифуновић, УУС, Удружење урбаниста Србије
Проф. др Весна Златановић Томашевић, Удружење инжењера Београда
Проф. др Невена Василјевић, Шумарски факултет, Београд
- Организационо-програмски одбор:** Зоран Д. Јовановић, председник, Републички геодетски завод, УУС
Татјана Симоновић, Удружење урбаниста Србије, ИКС
Светлана Јаковљевић, Удружење урбаниста Србије
Милка Павловић, Рума, Удружење урбаниста Србије
Славица Ференц, Шабац, Удружење урбаниста Србије
Лидија Николић Стефановић, ЈП Завод за урбанизам Ниш
Марија Пауновић Милојевић, Инфоплан, Аранђеловац, УУС
Марина Благојевић, Лепосавић, Удружење урбаниста Србије
Гордана Недељковић, Крушевац, Удружење урбаниста Србије
Ивана Јоксимовић, Лесковац, Удружење урбаниста Србије
- Технички уредник:** Светлана Јаковљевић
- Дизајн корица:** Јасна Марићевић
- Тираж:** 300 примерака
- Штампа:** СЗР Копирница ДУГА, Крагујевац
- Година:** 2023.
- ISBN:** ISBN-978-86-84275-46-4
- ЗБОРНИК РАДОВА ЈЕ ШТАМΠΑНА УЗ ПОДРШКУ ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ**
ИЗДАВАЧ ЗАДРЖАВА СВА ПРАВА: РЕПРОДУКЦИЈА НИЈЕ ДОЗВОЉЕНА

I РЕВИТАЛИЗАЦИЈА РУРАЛНИХ ПРЕДЕЛА И ПРОСТОРНИ ПЛАНОВИ ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА СА УРЕЂАЈНИМ ОСНОВАМА	1
<i>др Божидар Манић, др Никола Крунић, др Ана Никовић</i> ИЗАЗОВИ НЕПОСРЕДНОГ СПРОВОЂЕЊА СТРАТЕШКИХ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА – ПЛАНОВИ ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ СА УРЕЂАЈНИМ ОСНОВАМА	3
<i>др Милица Добричић, мр Тијана Живановић Милић</i> ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И РЕВИТАЛИЗАЦИЈА РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА У ЗАШТИЂЕНИМ ПРИРОДНИМ ДОБРИМА – ПРИМЕР СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ УВАЦ	13
<i>мр Милена Станојевић, Марија Марковић</i> ПОТЕНЦИЈАЛИ И ОГРАНИЧЕЊА ЗА РАЗВОЈ РУРАЛНИХ НАСЕЉА КРОЗ ИЗРАДУ УРЕЂАЈНИХ ОСНОВА	21
<i>мр Драган Дрндаревић</i> РЕВИТАЛИЗАЦИЈА РУРАЛНИХ ПРЕДЕЛА НАЦИОНАЛНОГ ПАРКА „ЂЕРДАП“	29
<i>Проф. др Весна Златановић Томашевић</i> РУРАЛНА ПОДРУЧЈА И ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ	39
<i>Милица Игић, др Милена Динић Бранковић, др Јелена Ђекић, др Милица Љубеновић, Михаило Митковић</i> РУРАЛНА ПОДРУЧЈА У РЕГИОНУ ЈУЖНЕ И ИСТОЧНЕ СРБИЈЕ- ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋИХ ПРОБЛЕМА И МОГУЋНОСТИ ЗА РЕВИТАЛИЗАЦИЈУ	45
<i>Весна Исајловић</i> РЕВИТАЛИЗАЦИЈА НАСЕЉА ВЕЛИКА МОШТАНИЦА КРОЗ ИЗРАДУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ...	53
II МОДЕРНИ КАТАСТАР КАО ОСНОВНА ПОДЛОГА ОДРЖИВОГРАЗВОЈА	63
<i>Огњенка Илић, Љубица Драгутиновић, Андреја Маринковић, Оливера Степановић</i> ИЗРАДА САВРЕМЕНОГ КАТАСТРА НЕПОКРЕТНОСТИ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ	65
<i>Николина Влатковић, Марко Мршевић</i> УТИЦАЈ САВРЕМЕНИХ ТЕХНОЛОГИЈА НА ПОСТУПАК КОМАСАЦИЈЕ И ЗНАЧАЈ СЕРВИСА РГЗ-А У ПРОСТОРНОМ ПЛАНИРАЊУ	73
<i>Огњенка Илић, Дијана Обровић, Милица Лешњак, Гордана Коровљевк, Драган Трифуљеско</i> ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЈЕКТИ НЕПОКРЕТНОСТИ И ВОДОВА У МОДЕРНОМ КАТАСТРУ	79
<i>Јелена Матић Вареница</i> ВИЗИЈА КАТАСТРА 2034, ПОТРЕБА ИЛИ МОГУЋНОСТ?	87
<i>Билјана Мартиненко, Далибор Бабић</i> ЈАЧАЊЕ НАДЗОРНИХ МЕХАНИЗАМА УВОЂЕЊЕМ САВРЕМЕНИХ РЕШЕЊА У ИНСПЕКЦИЈСКОМ НАДЗОРУ КАО ЕЛЕМЕНТ СТРАТЕШКИХ ЦИЉЕВА РЕПУБЛИЧКОГ ГЕОДЕТСКОГ ЗАВОДА	93
<i>Вања Шимунић</i> НОВ СИСТЕМ ДИСТРИБУЦИЈЕ ГЕОПРОСТОРНИХ ПОДАТАКА – ВИШЕСТРУКА ПРИМЕНА И БЕНЕФИТ	99
III УРБАНА ОБНОВА И РЕГЕНЕРАЦИЈА ГРАДСКОГ ЈЕЗГРА И ЗНАЧАЈНИХ ГРАДСКИХ ЦЕЛИНА ...	105
<i>мр Вања Вукадиновић Ђурић</i> ОЧУВАЊЕ ГРАДИТЕЉСКОГ НАСЛЕЂА У ПЛАНОВИМА УРБАНЕ ОБНОВЕ ЗНАЧАЈНИХ ГРАДСКИХ ЦЕЛИНА У НОВОМ САДУ У ПЕРИОДУ ПОСТСОЦИЈАЛИЗМА И РАЗВОЈА ТРЖИШНЕ ЛОГИКЕ ЛИБЕРАЛНОГ КАПИТАЛИЗМА	107
<i>др Марија Лалошевић, Андреа Јовановић</i> РЕГУЛАЦИОНИ ПЛАНОВИ РЕКОНСТРУКЦИЈЕ БЛОКОВА СА КРАЈА ДЕВЕДЕСЕТИХ: ИСКУСТВА, ПОУКЕ И СУДБИНА ТРИ ПЛАНА СА ПОДРУЧЈА ЦЕНТРАЛНЕ ЗОНЕ БЕОГРАДА	117

Садржај

<i>Теодора Симић, Алекса Ристић</i> КОСАНЧИЋЕВ ВЕНАЦ – БАСТИОН ИСТОРИЈЕ, РЕЛИГИЈЕ И КУЛТУРЕ ОД СИНГИДУНУМА ДО МОДЕРНОГ БЕОГРАДА	125
<i>мр Марко Иванишевић, др Неда Живак, мр Бориша Мандић</i> ДИНАМИКА ИЗРАДЕ РЕГУЛАЦИОНИХ ПЛАНОВА У ФУНКЦИЈИ УРБАНЕ ОБНОВЕ – ИСКУСТВА ИЗ ГРАДА БАЊА ЛУКА	131
<i>др Денис Амбруш</i> ЛУКЕ СЕЊ И БАКАР – ОПСТАНАК ГРАДА БЕЗ ШИРЕЊА ТЕРИТОРИЈЕ	137
<i>Снежана Кецман</i> ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ: КЉУЧНИ ЕЛЕМЕНТ УРБАНЕ РЕГЕНЕРАЦИЈЕ ГРАДОВА И УНАПРЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	145
<i>Јелена Шћекић, др Марко Николић</i> РЕГЕНЕРАЦИЈА ИНДУСТРИЈСКОГ НАСЛЕЂА У КОНТЕКСТУ САВРЕМЕНОГ ГРАДА: ПРВА МОДЕРНА гаража У БЕОГРАДУ	151
<i>др Јана Липковски</i> ИНОВАЦИЈЕ И ИЗАЗОВИ У УРБАНИСТИЧКОМ ПЛАНИРАЊУ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИХ УСТАНОВА У КОРЕЛАЦИЈИ СА ОДРЖИВИМ УРБАНИСТИЧКИМ РАЗВОЈЕМ ГУСТО ИЗГРАЂЕНИХ УРБАНИСТИЧКИХ СРЕДИНА	159
<i>Милица Вучић, проф.др Александра Ђукић, др Бранислав Антонић</i> РЕГЕНЕРАЦИЈА СМЕДЕРЕВСКОГ ПРИОБАЉА ЈУГОВО ПО МОДЕЛУ УРБАНОГ ПАРКА	167
<i>Александра В. Милошевић</i> ГРАДСКО ЈЕЗГРО: УРБАНА РЕГЕНЕРАЦИЈА, РЕ(-)ИМАГИНАЦИЈА И ПОСТ-ИНДУСТРИЈАЛИЗАМ – СТУДИЈА СЛУЧАЈА У ФРАНЦУСКОЈ	175
<i>Урош Антић, др Љилјана Јевремовић, Ана Станојевић, др Александар Милојковић</i> ПОТЕНЦИЈАЛИ И ОГРАНИЧЕЊА КОМПЛЕКСА ИНДУСТРИЈСКОГ НАСЛЕЂА У ЦЕНТРАЛНИМ ГРАДСКИМ ЗОНАМА – СЛУЧАЈ БЕОГРАДСКОГ ПАМУЧНОГ КОМБИНАТА	183
<i>Бранимир Ђирић, Александра В. Милошевић</i> „ГРАД У МУЗЕЈУ“ УРБАНИСТИЧКО-АРХИТЕКТОНСКО РЕШЕЊЕ УРБАНЕ ОБНОВЕ И РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ ПРОСТОРНО КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКЕ ЦЕЛИНЕ „ВОЈНО-ТЕХНИЧКИ ЗАВОД У КРАГУЈЕВЦУ“	193
<i>Мр Драган Дрндаревић</i> УРБАНА ОБНОВА И РЕГЕНЕРАЦИЈА СТАРОГ ВАРОШКОГ ЈЕЗГРА ВЕЛИКОГ ГРАДИШТА КАО ПРОСТОРНЕ КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКЕ (АМБИЈЕНТАЛНЕ) ЦЕЛИНЕ	199
<i>Негосава Анђелковић, проф.др Александра Ђукић, др Бранислав Антонић</i> МАРИНА КАО КЉУЧНИ ПРОЈЕКАТ ЗА РЕГЕНЕРАЦИЈУ ПРИОБАЉА СМЕДЕРЕВА	207
<i>Бојан Алимпић, Јана Богдановић</i> УСПОСТАВЉАЊЕ ВИЗИЈЕ И ОСОВИНЕ РАЗВОЈА ГРАДА – ПЛАНИРАЊЕ НОВОГ МАЧВАНСКОГ ТРГА	215
<i>Мр Борка Протић</i> ПРОСТОРНА ЦЕЛИНА МАРИНА „ДОРЂОЛ“ – ГЕНЕРАЦИЈЕ ПЛАНЕРА ПЛАНИРАЛЕ СУ НАЧИН ТРАНСФОРМАЦИЈЕ ОВЕ ЦЕЛИНЕ	223
<i>др Дарко Полић</i> АЛМАШКИ КРАЈ У НОВОМ САДУ – РЕГЕНЕРАЦИЈА ЗАШТИЂЕНЕ ПРОСТОРНЕ КУЛТУРНО – ИСТОРИЈСКЕ ЦЕЛИНЕ КРОЗ ЈАВНО-ЦИВИЛНУ САРАДЊУ	231
<i>Весна Теофиловић.</i> ИНТЕГРИСАЊЕ ВЕРНАКУЛАРНОГ НАСЛЕЂА У САВРЕМЕНИ УРБАНИ РАЗВОЈ БЕОГРАДА: УЛОГА УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНИРАЊА	239
<i>Јасмина Вујовић</i> УРБАНА ОБНОВА КОМПЛЕКСА СТАРЕ ВАЈФЕРТОВЕ ПИВАРЕ У ПАНЧЕВУ	249

IV ПЛАНИРАЊЕ И ИЗГРАДЊА ВИШЕСПРАТНИХ ОБЈЕКТА – ПРЕДНОСТИ И МАНЕ	257
<i>Mr Миодраг Ференчак</i> „НЕКОЛИКО НАПОМЕНА О УРБАНИЗМУ, ЕВОЛУЦИЈИ И ПОЖЕЉНОЈ БУДУЋНОСТИ САДРЖАЈА И ОБЛИКА СТАНОВАЊА У ГРАДУ	259
<i>Алекса Ристић, Теодора Симић</i> ПЛАНИРАЊЕ КОЛЕКТИВНОГ СТАНОВАЊА У ПЕРИФЕРНОЈ ЗОНИ ЛАЗАРЕВЦА – НОВИ ГРАДСКИ ЦЕНТАР	271
<i>Марија Стојковић</i> УЛОГА ПРИВАТИЗАЦИЈЕ У КРЕИРАЊУ ЈАВНОГ ПРОСТОРА ПРИВАТИЗАЦИЈА И КОМЕРЦИЈАЛИЗАЦИЈА ЈАВНОГ ПРОСТОРА КАО МЕТОД РЕГЕНЕРАЦИЈЕ: ДИСКУСИЈА ЕФЕКТА НА ПРИМЕРУ БЕОГРАДА НА ВОДИ	277
V УРБАНИЗАМ И ИНЖЕЊЕРСКЕ ДЕЛАТНОСТИ У ФУНКЦИЈИ РАЗВОЈА СИСТЕМА ОБНОВЉИВИХ ИЗВОРА ЕНЕРГИЈЕ	283
<i>Душан Миладиновић, Владимир Марковић, Дејан Маеровић</i> ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА СТУДИЈЕ О ОБНОВЉИВИМ ИЗВОРИМА ЕНЕРГИЈЕ НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА НОВОГ САДА У УРБАНИСТИЧКИМ ПЛАНОВИМА	285
<i>Марија Михајловић, проф.др Љиљана Стошић Михајловић</i> МЕРЕ ОБНОВЕ КАРАКТЕРИСТИЧНИХ ЕЛЕМЕНАТА ТЕРМИЧКОГ ОМОТАЧА СТАМБЕНИХ ЗГРАДА У ЦИЉУ УНАПРЕЂЕЊА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ	293

Негосава Анђелковић
Проф. др Александра Ђукић¹
Др Бранислав Антонић¹

МАРИНА КАО КЉУЧНИ ПРОЈЕКАТ ЗА РЕГЕНЕРАЦИЈУ ПРИОБАЉА СМЕДЕРЕВА

THE MARINA AS A FLAGSHIP PROJECT FOR THE REDEVELOPMENT OF SMEDEREVO WATERFRONT

Смедерево, као град са дугом дунавском обалом, има недовољно искоришћен потенцијал за развој наутике и наутичког туризма. Предмет истраживања се односи на допринос локалном развоју града кроз урбану регенерацију, туристички развој где се нагласак даје наутичком туризму. Овим радом би се комплекс марине сагледавао као потенцијал за нови центар и окосницу развоја приобаља града. Кроз рад се разматрају препознати проблеми недовољно искоришћеног потенцијала града за развој наутике, проблеми смештајних капацитета, уређење простора за одмор и рекреацију, али и могуће одржавање сезонских манифестација. Главни циљ овог рада је постављање препорука за развој савремене туристичке марине у Смедереву, у складу са међународним стандардима наутичког туризма. Методологија у оквиру овог рада спороведена је на основу теренског обиласка локације, разговора са стучњацима из градске управе Смедерева, аналитике студија случаја и критичке анализе пројекатне документације. Очекивани доприноси рада јесу: валоризација већ опредељене позиције марине Смедерева и испитивање њених потенцијала; смернице и валоризација садржаја комплекса марине који би могли допринети локалном развоју града.

Кључне речи: урбана регенерација, Смедерево, обала реке, марина, туризам, наутика, смештај

Smederevo, as a city with a long Danube waterfront, has an underutilized potential for the nautical development and nautical tourism. The subject of the research refers to the contribution to the local development of the city through urban regeneration, tourist development where the emphasis is on nautical tourism. With this work, the marina complex would be seen as a potential for a new center and the backbone of the development of the city's coastline. Through the work, the recognized problems of underutilized potential of the city for the development of nautical, problems of accommodation capacity, arrangement of space for rest and recreation, but also the possible holding of seasonal manifestations are considered. The main goal of this paper is to set recommendations for the development of a modern tourist marina in Smederevo, in accordance with international standards of nautical tourism. The methodology within this work is based on a field visit to the location, interviews with experts from the city administration of Smederevo, analysis of case studies and critical analysis of project documentation. The expected contributions of the work are: valorization of the already determined position of the Smedereva marina and examination of its potential; guidelines and valorization of the contents of the marina complex that could contribute to the local development of the city.

Keywords: urban regeneration, Smederevo, waterfront, marina, tourism, nautical, accommodation

1. УВОД

Смедерево има изузетно стратешки повољну географско-саобраћајну позицију на Дунаву (smederevo.org.rs, 2022). Међу подунавским градовима Србије, Смедерево се истиче својом дугом Дунавском обалом од чак 25 км и тиме што је његов центар града релативно јако близу обале Дунава, на приближном растојању од једног километра. Дунав и приобални појас Србије имају туристичке вредности којим се сврставају у примарне туристичке просторе Србије (Максин

¹ Негосава Анђелковић, инж.арх., студент друге године Мастер академских студија Архитектуре, смера Урбанизам – МАСА – У, на Архитектонском факултету у Београду, negosavaandjelkovic@gmail.com.

Др Александра Ђукић, дипл.инж.арх., редовни професор Архитектонског факултета у Београду, adjukic@afrodita.rcub.bg.ac.rs.

Др Бранислав Антонић, дипл.инж.арх., асистент на Архитектонском факултету у Београду, antonic83@gmail.com.

& Милијић, 2012). Међу кључним туристичким ресурсима дуж тока Дунава кроз Србију издваја се бројно материјално и материјално наслеђе (где се убрајају културне вредности, налазишта из различитих периода, средњовековна утврђења, природни и културни предео) (turizamusrbiji.rs, 2015). Смедерево као град има недовољно искоришћен потенцијал за развој наутике и наутичког туризма. Стога је неопходна промоција природног богатства Подунавља, упознавање и едукација локалног становништва са могућностима које би могле бити остварене развојем наутичког туризма и речног путничког саобраћаја у Србији.

Циљ рада је формирање методолошког оквира којим ће бити обухваћен сет анализа и препорука које би могле допринети локалном развоју Смедерева. Претходно наведено било би остварено кроз истраживање теоријских оквира, сагледавањем могућности развоја Смедерева из угла Приобаља и наутичке инфраструктуре као и из угла теренског истраживања предметне локације. Радам би биле обухваћене препоруке за развој савремене туристичке марине у Смедереву, у складу са међународним стандардима наутичког туризма. Поред наведеног резултат овог рада може указивати и на који начин се питање марине и оживљавања приобаља може решавати код сличних Подунавских градова Србије.

Главна питање хипотеза је да ли резултат рада чији је предлог савремене одрживе марине може допринети развоју градова на Дунаву попут Смедерева.

2. ТЕОРИЈСКА ПОСТАВКА

„Наутички туризам је сегмент туризма, који поред воде – слатководне или слане, изискује и пловило. А да је пловило суштина наутичког туризма упућује и корен речи наус (лат. *navis*) што на грчком значи брод. У иностраној литератури уз појам наутички туризам често се користе и термини *marine tourism*, *yachting tourism*, *sailing tourism*, *leisure boating* и сл. У ширем смислу његово значење се веже уз поморство, пловидбу, бродарење” (Dragin, 2019, стр. 1). „Наутички туризам је пловидба и боравак туриста-наутичара на пловним објектима (јахта, брод, једрилица) као и боравак у лукама наутичког туризма ради одмора и рекреације“ (Луковић, 2007, стр. 694).

Под објектима наутичког туризма Јадрешић (1978) у најширем смислу речи, подразумева „природне ресурсе, туристичке луке, пловне јединице, бродоградилшта, разне сервисе, трговинске капацитете, хотеле, саобраћајну инфраструктуру, спортско-рекреативне капацитете, пословна предузећа, агенције, осигуравајућа друштва и друге потребне објекте који могу бити од непосредног или посредног значаја за развој наутичког туризма” (Драгин, 2008, стр. 9).

2.1. Марина као теоријска јединица истраживања рада

Марина је сложен и специјализован тип пристаништа намењеног за прихват, чување и опремање мањих спортских и рекреативних пловила (Dragin, 2019). „Марине су опремљени, уређени водени и копнени простор са изграђеним објектима. Овај простор пружа услуге смештаја пловила на моторни погон, јахти, једрилица, малих моторних пловила, тј. рекреативних пловила и нуди многобројне садржаје и услуге које се реализују у циљу испуњења захтева и жеља наутичко-туристичке и рекреационе потражње. Марине су специфичне луке наутичког туризма. Марине често нису само места за привез пловила, оне могу садржати различите објекте као што су: ресторани, хотели, продајни центри за нова или коришћена пловила, сервисне радионице, разне трговинске објекте и остале спортско-рекреативне објекте погодне за рекреативце, наутичаре, једриличаре, спортисте и слично. Марине могу бити чак и једна интегративна целина бизнис или стамбених центара” (Dragović & Meštorović, 2020, стр. 4-5). Дакле марине обухватају наутичке, услужне и туристичке сегменте; могу пружати угоститељске и друге неопходне услуге (Dragin, 2019).

Развој марине може значајно да утиче на развој локалних самоуправа, повећање локалне запослености, пораст животног стандарда становништва као и атрактивност дестинације како домаћим тако и страним посетиоцима током целе године јер саме марине, сем места за привезивање пловила и пристан истих, нуде широк спектар додатног садржаја, који би окупљао већи број људи различитих професија али и љубитеље наутике. Такође марине могу позиционирати локалне самоуправе на мапе странцима који би крстарили рекама (луке и марине, 2019).

Смедерево има већ опредељену позицију своје марине на ушћу Језаве у Дунав. Овим радом би се комплекс марине сагледавао као потенцијал за нови центар, ново место окупљања, магнет за нове садржаје и окосница развоја приобаља града.

2.2. Еколошки аспект наутичког туризма и марина

Урбана марина може утицати на екосистем изазивајући промене у биодиверзитету. Биодиверзитет у урбани срединама је комплексан и на њега урбанизација може негативно утицати међутим ово није увек нужно универзалан образац и може варирати у зависности од региона, градова, саме врсте биодиверзитета као и од разматраних и коришћених метода. Стога урбанизација може довести до опадања разноврсности биодиверзитета али у неким случајевима попут вештачких обала може доћи и до повећања разноврсности биодиверзитета (Todd et all, 2019). Како би се спречили могући негативни утицаји наутичког туризма и марина на водену средину и њен живи свет неопходно је усклађивање развоја наутичког туризма са другим приоритетима и принципима одрживог развоја. Марине и наутички туризам не могу се окарактерисати као значајни извори дисперзованог загађења у поређењу са другим категоријама дисперзованих извора загађења урбаних насеља, међутим марине и наутички туризам могу довести до локалног смањења квалитета воде и негативног утицаја на биолошке заједнице речних организама и екосистема. Стрикtnим поштовањем принципа одрживог развоја и кроз поштовање и примену важећих прописа и закона везаних за заштиту животне средине може се осигурати да марине могу очувати природне вредности водног подручја (Favro & Gržetić, 2008). Марине којима се на адекватан и одговоран начин управља воде се одрживим принципима којима штите животну средину (marinas.net.au, 2023). Резултати овог истраживања биће употребљени приликом давања смерница за развој марине Смедерева.

3. КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА СТУДИЈА СЛУЧАЈА

Одабир студија случаја извршен је на основу карактеристика градова којим би се они могли међусобно упоредити са Смедеревом попут величине града, броја становника, уређености али и на основу карактеристика њихових marina чији елементи би могли бити смернице за развој и уређење марине Смедерева. Изабрани примери су (Сл. 1-3):

- 1) Safe Harbor Charleston City marina / Чарлстон, Јужна Каролина, САД / 2009. / Oregon International Port of Coos Bay;
- 2) Folkestone Harbour and Seafront Masterplan / Фолкестоне, Велика Британија / 2006. / Foster + Partners; и
- 3) Flisvos Marina / Paleo Faliro, Атина, Грчка / 2006. / potiropoulos+partners architects.

Слике 1-3: Три студије случаја – редом: (1) Safe Harbor Charleston City marina; (2) Folkestone Harbour and Seafront Masterplan и (3) Flisvos Marina, Paleo Faliro (Избор: Анђелковић, 2023).

Компаративна анализа три дата примера (Сл. 4) извршена је на основу одабране четири карактеристике, а резултати ове анализе биће употребљени приликом давања смерница за развој марине Смедерева.

Слика 4.а: Табеларни приказ издвојених елемената одабраних студија случаја који би се потенцијално могли применити у оквиру овим редом предложеног комплекса марине Смедерева (Аутор: Анђелковић, 2023).

Слика 4.6: Табеларни приказ издвојених елемената одабраних студија случаја који би се потенцијално могли применити у оквиру овим редом предложеног комплекса марине Смедерева (Аутор: Анђелковић, 2023).

4. АНАЛИЗА ШИРЕГ КОНТЕКСТА

4.1. Марина Смедерево

Смедерево је град који са чак 25 км лежи на обали Дунава међутим он има проблем јер недовољно користи свој велики потенцијал за развој туризма. Сваке године у просеку око 1000 путничких бродова само прође крај овог града јер немају адекватна пристаништа (bizportal.rs, 2022). Смедерево има већ одређену позицију своје марине на ушћу Језаве у Дунав (Сл. 5-11). Теренским обиласком одабране предметне локације комплекса марине анализирано је тренутно стање и уочено је одсуство адекватног уређења докова, везова чамаца, одсуство управне зграде марине која је уништена у пожару као и генерална недовољна уређеност простора овог комплекса. На основу разговора са стручњацима из градске управе дошло се и до закључка да град има генерално проблем и са смештајним капацитетима нарочито у време одржавања већих догађаја. Стога се овим радом предлаже уређење комплекса марине у оквиру ког би било обухваћено пристаниште за речне путничке бродове, изградња хотела, услужне и друге неопходне усугле.

Сл. 5: Положај подручја марине у оквиру средишта Смедерева (извор: Google Земља); Сл. 6-11: Фотографије теренског обиласка комплекса марине Смедерева (Аутор: Анђелковић, 2023).

Иако наутички туризам није тренутно довољно развијен у Србији постоје планови и пројекти који се баве овом темом а неки од њих су већ претходно поменути кроз овај рад попут пројекта „Пробуди Дунав“, програма Дунавског Подунавља 2021-2027 и стратегије развоја водног саобраћаја Србије за период 2015-2025 (aul.gov.rs, 2022). Смедерево је један од градова који је обухваћен поменути плановима и реализација поменутих планираних пројеката иде у корист овим радом предложеног развоја комплекса марине који потенцијално може постати нова окосница развоја приобаља Смедерева. Поред наведеног такође већ претходно поменутом [Уредбом о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене међународног водног пута Е 80 – Дунав \(Паневропски коридор VII\) дефинисан је концепт и планска решења развоја Дунава](#)

којим је предвиђена и изградња од минимално 42 марина а од којих 23 спадају међу примарним у оквиру овог плана.

У оквиру планираних марина евидентирана је и марина Смедерева (ВД, 2015, члан 4.3.4.). Агенција за управљање лукама израдила је студију развоја мреже марина на Дунаву и Сави, у оквиру ове студије Смедерево се предлаже као потенцијална локација за будући развој марине. Смедеревска марина се налази у непосредној близини тврђаве, културних, туристичких и спортско-рекреативних садржаја које представљају предности Смедерева као микролокације на Дунаву. Агенција за управљање лукама 2022. године је саопштила да је отпочела припрему документације за проглашење лучког подручја пристаништа, односно марине на Дунаву у Смедереву (aul.gov.rs, 2022).

5. ПРИКАЗ ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ

Четири документа су изабрана за анализу по изабраним критеријумима, која је сажето приказана кроз табелу (Сл. 12):

документ	уређење марине	садржај	саобраћај
ПГР за градско подручје Смедерева	<ul style="list-style-type: none"> дефинисана изградња марине за мала и средња пловила на локацији ушћа Језаве у Дунав 	<ul style="list-style-type: none"> простор око акваторије ушћа Језаве у Дунав предвиђен је претежно за изградњу садржаја из области туризма и услужних делатности и спортско-рекреативних површина 	<ul style="list-style-type: none"> у начелу задржава се постојећа саобраћајна мрежа обухватом овог Плана, као део секундарне градске мреже
ПДР зоне „Дунавска обала“ у Смедереву Веслачки клуб - Марина	<ul style="list-style-type: none"> предвиђа уређење марине са пратећим садржајима унапређење постојеће акваторије и непосредног залеђа марине са потребним садржајима 	<ul style="list-style-type: none"> предлаже уређење и изградњу пратећих садржаја спортско-рекреативног карактера уз бедеме тврђаве према Језави 	<ul style="list-style-type: none"> могућност формирања саобраћајнице у јужном делу зоне деловања, на ситакту са зоном урбаног система града уређење паркинга
Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 - Дунав	<ul style="list-style-type: none"> предвиђа изградњу (минимално) 39 марина на току Дунава кроз Србију, од чега су 23 планиране у попису планираних марина је евидентирана и марина Смедерево 	/	/
Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 - Дунав	<ul style="list-style-type: none"> предвиђена марина за прихват средњих и малих пловила категорије 2(3) судра 	<ul style="list-style-type: none"> неопходни садржаји наутичке инфраструктуре објекти и садржаји туристичког и угоститељског карактера спортско-рекреативни садржаји 	<ul style="list-style-type: none"> у начелу предвиђа задржавање постојеће изграђене мреже јавних саобраћајница обезбеђивање паркинг места свих садржаја комплекса нове бициклистичке стазе

Сл. 12: Табеларни приказ анализе планске документације по критеријумима

Наведени документи планске документације се поклапају и произилазе једни из других. Наведени плански документи више хијерархије су општијег карактера и недовољно одређени. ПДР зоне Дунавске обале даје смернице уређења приобаља али само делом територијално обухвата одабрано подручје марине и даје смернице његовог уређења. Планом детаљне регулације марине Смедерева најдетаљније су наведене анализе постојећег стања, наведена ограничења приликом планирања и предлози новог уређења комплекса и његови потенцијални садржаји.

На основу анализе приказане планске документације и поређења постојећег и планираног стања комплекса марине Смедерево долази се до важних закључака о потенцијалном правцу развоја марине Смедерева. Планираним стањем предвиђен је велики развој овог комплекса, изградња неопходних садржаја наутичке инфраструктуре, активирање неких већ постојећих објеката, рушење појединих и изградња нових неопходних објеката и различитих садржаја у складу са

потребама наутичког туризма. Спровођењем наведених планова значајно би се унапредио комплекс марине којим би се могао постићи локални развој града Смедерева. На основу анализе дат је увид у постојећег стање подручја и планске мере за уређење будуће марине Смедерева (Сл. 13).

Комплекс марине Смедерево		
тренутно стање	планирано стање	
акваторија марине	❖ не постоји изграђена одговарајућа инфраструктура за организован прихват пловила	❖ изградња неопходних садржаја наутичке инфраструктуре
непосредно копнено окружење акваторије	❖ претежно неизграђене делимично уређене површине	❖ изградња спортско рекреативних садржаја у зони уз бедеме тврђаве
објекти у оквиру комплекса	<ul style="list-style-type: none"> ❖ комплекс црпне станице Језаве (површине око 0,44 ha), који је у функцији примарног градског система каналисања отпадних вода ❖ комплекс некадашњег грађевинског предузећа "16. октобар" (површине око 1,56 ha), тренутно његови објекти су делимично у функцији сервисно-услужних делатности ❖ објекат неактивне Железничке индустријске школе ❖ некадашња управна зграда марине која је у пожару уништена 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ задржавање комплекса црпне станице Језаве ❖ уклањање некадашњег комплекса грађевинског предузећа "16. октобар", где се предлаже нова изградња садржаја туристичког и угоститељског карактера ❖ измештање или пренамена објекта Железничке индустријске школе ❖ изградња неопходних објеката и садржаја марине

Слика 13: Анализа постојећег стања и планских мера за комплекс марине у Смедереву

6. СМЕРНИЦЕ НА ОСНОВУ ПРЕТХОДНЕ АНАЛИЗЕ

Приказаном анализом наведеном у уводу рада долази се до смерница за планирање и пројектовање комплекса марине Смедерева, али ове смернице могу уједно бити и препоруке приликом развоја градова који су по њиховом положају, величини и нивоу развијености налик Смедереву.

Иако је наведено да Смедерево има изузетно повољан положај на Дунаву, овај град недовољно користи своје потенцијале за развој наутичког туризма јер као што је већ наведено крај Смедерева Дунавом сваке године у просеку око 1000 путничких бродова само прође поред овог града јер немају адекватна пристаништа (bizportal.rs, 2022). Такође Смедерево има генерално проблем са смештајним капацитетима што је потврђено за време одржања већих манифестација у оквиру Смедеревске тврђаве за време којих његови учесници нису могли да пронађу смештај.²

Стога се овим радом наводе следећи предлози:

- Увођење нових пешачких и бицикличких стаза којим би се додатно унапредила повезаност комплекса марине и његове.
- Понуда нових садржаја и услуга који би привлачили различите кориснике, допринели новом запошљавању и локалном развоју. Уређење комплекса марине у оквиру ког би било обухваћено пристаниште за речне путничке бродове, изградња хотела, услужних и других неопходних услуга. Тиме би био омогућен већи број посетилаца којима би био омогућен и смештај а где би их низ могућих активности задржале и продужиле им боравак у овом граду. Комплекс марине најпре би обухватао уређење акваторијалног (воденог) простора марине са доковима и везовима као и осталом неопходном наутичком инфраструктуром. У оквиру територијалног дела марине налазили би се наутички објекти попут управног објекта марине, објекта сервисних услуга, бензинске станице и зимовника. Уз основне наутичке садржаје

² На основу разговора са стручњацима из градске управе.

налазили би се и пропратни садржаји марине угоститељско-туристичког карактера попут ресторана, хотела који би били позиционирани тако да активирају тачке са добрим визурама чиме би привлачили своје кориснике.

- Мотивисање људи на рекреацију на отвореном кроз урбани дизајн уређењем спортско-рекреативне зоне, подстицање физичке активности и здравља људи.
- Уређење постојећег зеленила у циљу оплемењивања датог простора и стварања још пријатнијег амбијента употребом аутохтоних биљних врста. Зелене површине уредиле би се у складу са постојећим правилима и ограничењима због непосредне близине Смедеревске тврђаве марине, стога би уређење зеленила обухватало садњу дрвећа ниског, средњег раста и садњу жбуња јер се не сме садити растиње које би угрожавало заштићени поглед на тврђаву. У складу са претходно наведеним ограничењем били би пројектовани и сви објекти у оквиру комплекса.
- Активирање тачака са добрим визурама.
- Пријатан и безбедан комплекс уређен тако да подстиче друштвене интеракције људи. Чворишта у оквиру марине представљала би места сусрета али и потенцијална нова места за организације мањих јавних догађаја попут фестивала локалног карактера, организованих спортских активности и сл. Још један од предлога јесте пројекција филмова на зидовима Смедеревске тврђаве којим би се додатно поред свега претходног наведеног могли привући посетиоци овог комплекса марине.
- Примена различитих одрживих метода попут употребе соларне енергије, LEED система расвете, коришћења елемената плавог туризма, употребе локалних еколошки прихватљивих материјала, укључивање марине у процес компостирања, пружања информација корисницима марине о еколошки одговорном понашању пловила како се не би угрожавала животна средина или се негативни утицаји минимизирали (попут употребе биоразградивог горива, правилног руковањем отпадом и сл.).

7. ЗАКЉУЧАК

Позитивни ефекти наутичког туризма се препознају на различитим нивоима, од националног до локалног, али и на нивоу пословних активности. Наутички туризам неспорно доприноси економској и друштвеној користи али може довести и до одређених недостатака. Стога како би се спречили могући негативни утицаји наутичког туризма и марина на водену средину и њен живи свет неопходно је усклађивање развоја наутичког туризма са другим приоритетима и принципима одрживог развоја. (Favro & Gržetić, 2008).

У односу на претходно наведене условљености спроведено је истраживање наутичког туризма и марина ради предлога решавања проблема комплекса марине Смедерева али и градова са налик њему са сличним проблемима. Смедерево је град на Дунаву који има велике потенцијале које тренутно недовољно користи, адекватним интервенцијама у граду ово се може променити. Овим радом је била извршена валоризација комплекса марине Смедерева. На основу представљеног истраживања већ су биле издвојене препоруке и смернице за развој савремене марине са различитим садржајима којим би се привлачили различити корисници, а чијом понудом би се могла обезбедити и нова радна места. Безбедан, читљив и уређен простор привлачи људе и подстиче њихову друштвену интеракцију стога је просторе где фале неки од наведених елемената потребно подвргнути регенерацији.

Комплекс марине представља кључни елемент регенерације и развоја приобаља и овакав вид регенерације представља нову окосницу развоја града. Свим наведеним дошло би до развоја комплекса марине којим би се могли решити неки од проблема Смедерева. На основу целокупног рада долази се до закључка да предлог савремене одрживе марине може постати нова окосница развоја приобаља и допринети развоју овог подунавског града чиме је потврђена постављена хипотеза.

📖 ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ

- Dragin A. (2019). *NAUTIČKI TURIZAM*, Novi Sad: Visoka poslovna škola strukovnih studija
- Dragović B. & Meštorović R. (2020). *MARINE I LUKE ZA MALA PLOVILA*, Podgorica: Univerzitet Crne Gore, str. 1-20
- Favro S. & Gržetić Z. (2008). Nautical tourism – the advantages and effects of development, *WIT Transactions on Ecology and the Environment*, str. 35, DOI:10.2495/ST080041
- Foster and Partners (2006). *Folkestone Harbour and Seafront Masterplan Report*
- Kovačević Z. (2022). *Profil zajednice*, Grad Smederevo
- Luković T. (2007). *Nautički turizam definicije i razvrstavanje*, EKONOMSKI PREGLED, 58 (11) 689-708, стр. 694

- Агенција за управљање лукама, ЛУКЕ И МАРИНЕ, БРОЈ 01, 2019, стр.4-5
- Агенција за управљање лукама, ЛУКЕ И МАРИНЕ, БРОЈ 02, 2020, стр. 8-11
- [Влада Србије – ВД \(2015\). УРЕДБА о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене међународног водног пута Е 80 – Дунав \(Панеуропски коридор VII\). Београд: Службени гласник РС бр. 15/14. , члан 4.3.4.](#)
- [Влада Србије – ВД \(2014\). Стратегија развоја водног саобраћаја Републике Србије од 2015. до 2025. године. Београд: Службени гласник РС, бр. 3/2014, 66/2020.](#)
- Драгин А. (2008). *Међународна крстарења Коридором 7 и научички туризам Србије*, докторска дисертација, Природно-математички факултет, Департман за географију, туризам и хотелијерство, Универзитет у Новом Саду, стр. 9.
- ЈП Урбанизам Смедерево (2017). *План детаљне регулације „Марина Смедерево”*
- ЈП Урбанизам Смедерево (2007). *План детаљне регулације зоне „Дунавска обала” у Смедереву веслачки клуб – Марина*
- Максим, М. & Милијић, С. (2012). *ПОТЕНЦИЈАЛИ ЗА ОДРЖИВИ РАЗВОЈ*
- *ТУРИЗМА НА ДУНАВУ КРОЗ СРБИЈУ*, стр. 10-11, DOI: 10.5937/arhurb1235010M
- [Народна скупштина \(2010\). Закон о пловидби и лукама на унутрашњим водама. Београд: Службени гласник РС бр. 73/2010-66, 121/2012-9, 18/2015-7, 96/2015-21 \(др. закон\), 92/20163, 104/2016-34 \(др. закон\), 113/2017-192 \(др. закон\), 41/2018-7, 95/2018-267 \(др. закон\), 37/2019-3 \(др. закон\), 9/2020-13, 52/2021-28, члан 4](#)
- Републички завд за заштиту споменика културе Смедерево (2007). *Смедерево, мали водич кроз културну баштину*. стр.6-10
- Симоновић Б. Ј. (2011). *НАУТИЧКИ ТУРИЗАМ СРБИЈЕ И САТИСФАКЦИЈА ПОТРОШАЧА У СФЕРИ МЕЂУНАРОДНИХ ТУРИСТИЧКИХ КРСТАРЕЊА*, магистарски рад, Универзитет Сингидунум у Београду, стр.30-35
- Стојиљковић М. (2016). *Географске промене у општини Смедерево крајем XX века и почетком XXI века*, мастер рад, Природно-математички факултет, Департман за географију, Универзитет у Нишу
- [aul.gov.rs](#) (2022). *Razvojni projekti Agencije u Smederevu*. Преузето: 4.2.2023 са <http://skr.rs/zc5u>
- [bizportal.rs](#) (2022). *OD INDUSTRIJSKOG CENTRA DO GRADA NA VODI Ambiciozni planovi Smedereva da se spusti na obale Dunava i obnovi luka. Преузето: 2.2.2023, са <http://skr.rs/zc5T>*
- [charleston-sc.com](#). (2023). *City Marina*. Преузето: 22.2.2023 са <https://www.charleston-sc.com/city-marina.html>
- [geosyntec.com](#). (2020). *Charleston City Marina, Charleston, SC*. Преузето: 22.2.2023 са: <http://skr.rs/zc5j>
- [gmba.blue.com](#) (2022). *THE ECONOMIC BENEFITS OF MARINAS & BOATING*, Преузето:14.2.2023, са: <http://skr.rs/zc5r>
- [kcns.org.rs](#) (2019). *NAUTIČKI TURIZAM U FUNKCIJI RAZVOJA DESTINACIJE. Преузето: 2.2.2023, са <http://skr.rs/zc5B>*
- [marinas.net.au](#) (2023). *Research Highlights Marinas' Economic, Social & Environmental Benefits*. Преузето:14.2.2023, са: <http://skr.rs/zc5J>
- [pbo.co.uk](#) (2015). *East Cowes redevelopment plans to become a reality*. Преузето: 23.2.2023 са: <http://skr.rs/zc5d>
- [plcarchitects.com](#). (2018). *EAST COWES OUTER HARBOUR*. Преузето: 23.2.2023 са: <http://skr.rs/zc5o>
- [prnewswire.com](#) (2022). *SAFE HARBOR INTRODUCES ZERO EMISSIONS INVESTMENTS*. Преузето: 22.2.2023 са: <https://www.prnewswire.com/news-releases/safe-harbor-introduces-zero-emissions-investments-301602058.html>
- [potiropoulos.gr](#) (2018). *FLISVOS MARINA*. Преузето: 2.3.2023 са: <http://skr.rs/zc5C>
- [visitsmederevo.com](#) (b.d.). *Dunav*. Преузето:13.3.2023 са: <http://skr.rs/zc5W>
- [turizamusrbiji.rs](#) (2015). *Reka Dunav*. Преузето: 4.2.2023, са <https://turizamusrbiji.rs/reka-dunav/>
- [aul.gov.rs](#) (2022). *Пројекат "Пробуди Дунав" допринеће развоју доњег Подунавља*. Преузето: 4.2.2023 са <https://www.aul.gov.rs/probudi-dunav>.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

711(082)
711.21(497.11)(082)
502.131.1:711(497.11)(082)

ЛЕТЊА школа урбанизма (19 ; 2023 ; Врњачка Бања)

Ревитализација руралних предела и просторни планови локалних самоуправа са уређајним основама = Revitalisation of rural areas and spatial plans of a local government units with development bases for villages ; Модерни катастар као основна подлога одрживог развоја = Modern cadastre as a base of sustainable development ; Урбана обнова и регенерација градског језгра и значајних градских целина = Urban renewal and the regeneration of historic core and important city ambience ; Планирање и изградња вишеспратних објеката – предности и мане = Planning and building of multi-storey buildings – pros and cons ; Урбанизам и инжењерске делатности у функцији развоја обновљивих извора енергије = Urbanism and engineering sector in the role of the development of renewable energy sources / Међународна конференција 19. Летња школа урбанизма и одрживог развоја, Врњачка Бања, 18-20. мај 2023. = International conference 19th Summer School of Urbanism and Sustainable Development, Vrnjačka Banja, Serbia, May 18-20, 2023 ; [организатори] Удружење урбаниста Србије [и] Републички геодетски завод = [organizers] Serbian Town Planning Association [and] Republic Geodetic Authority ; [уредници Александар Јевтић, Борко Драшковић]. - Београд : Удружење урбаниста Србије, 2023 (Крагујевац : Копирница Дуга). - 299 стр. : илустр. ; 30 cm

Тираж 300. - Напомене и библиографске референце уз радове. - Библиографија уз сваки рад. - Abstracts.

ISBN 978-86-84275-46-4

а) Урбанистичко планирање -- Зборници б) Просторно планирање -- Србија -- Зборници в) Урбани развој -- Одрживи развој -- Зборници

COBISS.SR-ID 115468553

**ИНЖЕЊЕРСКА
КОМОРА
СРБИЈЕ**

ISBN-978-86-84275-46-4